

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลชุมชนและภูมิปัญญาในการค้นหาความเหมาะสมของพื้นที่ประกอบอาชีพหาหอยปะ ศึกษาการจัดแรงงานของครอบครัว รายได้รายจ่ายของแต่ละครัวเรือนของชาวประมงพื้นบ้านที่ประกอบอาชีพหาหอยปะและศึกษาช่องทางการตลาดของหอยปะ โดยวิธีการสัมภาษณ์ชาวประมงพื้นบ้านที่ประกอบอาชีพหาหอยปะในหมู่ที่ 3 ตำบลวังวน อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 ครัวเรือน และสำรวจพื้นที่แหล่งที่อยู่อาศัยของหอยปะ จากการศึกษาพบว่าชาวบ้านที่ประกอบอาชีพหาหอยปะประกอบไปด้วยผู้ที่หาหอยเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม วิธีที่ใช้ในการหาหอยมี 3 วิธี ได้แก่ การหาด้วยมือ การหาด้วยคราดมือและการหาด้วยคราดเครื่อง การสำรวจพื้นที่แหล่งที่อยู่อาศัยของหอยปะ พบว่าสภาพพื้นที่ของหอยปะจะมีลักษณะเป็นพื้นที่ที่เป็นทรายหรือโคลนปนทราย โดยฝังตัวอยู่ใต้พื้นทรายที่มีความลึกจากผิวดินประมาณ 5-10 ซม. รายรับของชาวบ้านเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 435.4 บาทต่อวัน โดยมีรายได้อยู่ระหว่าง 200 – 1,200 บาทต่อวัน โดยมีรายจ่ายเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 262.4 บาทต่อวัน โดยมีรายจ่ายอยู่ระหว่าง 100-600 บาทต่อวัน ค่าใช้จ่ายในแต่ละวันของชาวบ้านประกอบไปด้วยค่าอาหาร ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายส่วนตัว เป็นต้น ช่องทางการตลาดของหอยปะในหมู่บ้านแหลมชาวบ้านจะมีวิธีการจำหน่ายหอยด้วยกัน 4 วิธี คือ การจำหน่ายด้วยตัวเองตามบ้านเรือน ส่งการจำหน่ายกับพ่อค้าภูเก็ต กระบี่ สตูล ทัพเที่ยง และมหาชัย การจำหน่ายหอยแปรรูป จะส่งจำหน่ายไปยังตลาดมหาชัย แล้วจะมีพ่อค้ามาซื้อไปจำหน่ายต่อโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งสร้างรายได้ของชาวประมงพื้นบ้านที่ประกอบอาชีพหาหอยปะได้แก่ บริเวณเกาะหอยไทร เกาะหน้าวังวน(หรือที่ชาวบ้านทำเรือเรียกว่าเกาะหน้าบ้าน) และบริเวณหาดสั้นเนื่องจากเป็นเกาะที่อยู่ใกล้บ้านอยู่ติดปากแม่น้ำปะเหลียนมีลักษณะเป็นคลองน้ำกร่อยที่เป็นรอยต่อระหว่างน้ำจืดและน้ำเค็มอุดมไปด้วยอินทรีย์สารที่เป็นอาหารสำคัญสำหรับสัตว์น้ำ สัตว์น้ำบริเวณนี้เป็นแหล่งอาหารสำหรับประชากรในจังหวัดต่างๆ เช่น พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง สตูลและสงขลา จากการศึกษาครั้งนี้ได้ตระหนักว่าควรมีการร่วมมือกันอนุรักษ์และป้องกันไม่ให้ชาวบ้านใช้คราดเครื่องในการจับหอยปะเพราะว่าการใช้คราดเครื่องในการจับหอยปะจะต้องลากด้วยเรือหางยาวเป็นระยะทางไกลจึงกระทบต่อการขยายพันธุ์ของหอยปะ ดังนั้นเราจึงควรร่วมมือกันอนุรักษ์หอยปะให้มีการขยายพันธุ์และอยู่กับหมู่บ้านบ้านแหลมตลอดไป